

Številka: 00104-184/2017/8
Datum: 20. 4. 2017

Odgovor na poslansko vprašanje Anje Bah Žibert v zvezi s problematiko kormorani – ribe in z njim neločljivo povezane problematike dvojne finančne obremenitve ribiških družin

Na Vlado Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada RS) ste naslovili poslanska vprašanja:

1. Zakaj Vlada RS še ni pristopila k reševanju pereče problematike kormorani – ribe in z njim neločljivo povezane problematike dvojne finančne obremenitve ribiških družin?
2. Kolikšna škoda zaradi neoviranega plenjenja velikega kormorana je nastala ribiškim družinam v zadnjih dveh letih?
3. Kako in kdaj bo Vlada RS pristopila k reševanju pereče problematike kormorani – in z njim neločljivo povezane problematike dvojne finančne obremenitve ribiških družin?

V nadaljevanju vam odgovarjamo na vsako od navedenih treh točk.

K 1. točki

Na začetku je treba pojasniti, da Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14 in 64/16) ureja reševanje te problematike in dovoljuje vznemirjanje in odstrel kormorana. Agencija Republike Slovenije za okolje (organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor; v nadaljnjem besedilu: MOP) izdaja te odločbe in v zadnjem obdobju so se do leta 2014 tudi izvrševale. V letih 2015 in 2016 pa je zaradi poteka pritožbenega postopka, odločba postala dokončna prepozno, da bi bila izvedba vznemirjanja in odstrela kormorana mogoča. Vlada RS je za zmanjševanje vpliva povečanega plenjenja kormorana na ribje populacije sprejela določene ukrepe. Ta problematika je izpostavljena v Programu upravljanja rib v celinskih vodah Republike Slovenije za obdobje do leta 2021, ki ga je na predlog Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: MKGP), dne 3. 12. 2015 sprejela Vlada RS. Jeseni 2016 je Vlada pristopila k reševanju te problematike s pripravo Dolgoročnega programa za zmanjševanje vpliva kormorana na ribje vrste v celinskih vodah kot programskega dokumenta. Predlog programa sta skupaj pripravila MOP in MKGP. Konec januarja 2017 je omenjeni program MOP posredoval v enomesečno seznanitev in pripombe javnosti, v februarju pa še v medresorsko obravnavo. Pripele so številne pripombe javnosti, tudi nasprotujoče si. V marcu je MOP pripombe javnosti pregledal ob pomoči strokovnih institucij (Zavoda RS za varstvo narave in Zavoda za ribištvo Slovenije). Dolgoročni program za zmanjševanje vpliva kormorana na ribje vrste v celinskih vodah je Vlada RS sprejela dne 13.4.2017.

Pojasnilo glede domnevne problematike dvojne finančne obremenitve ribiških družin je podano v odgovoru na tretje vprašanje.

K 2. točki

Problematika škod na ribah zaradi kormorana (*Phalacrocorax carbo*) je v celinskih vodah prisotna že od kar se je ta ptica začela množičneje pojavljati na celinskih vodah. Populacija kormorana se je tako predvsem v severozahodni Evropi izrazito povečala sredi 80. let prejšnjega stoletja in se posledično začela širiti v zimskem času tudi pri nas. Večje škode na ribah so zaradi kormorana začeli opazovati pred 30 leti, v začetku predvsem ribogojci na večjih zadrževalnikih in ribiči v severovzhodnem delu Slovenije. V naslednjih letih so začele jate kormoranov zahajati tudi na alpske reke in v zadnjih letih tudi na Sočo.

Kormoran vsekakor iz vidika ribištva povzroča škodo, saj zmanjšuje ribje populacije predvsem ribolovnih vrst. Objekte akvakulture se še lahko nekako zaščiti, medtem ko je zavarovanje odprtih voda skoraj nemogoče. V poštev pridejo le ukrepi plašenja in odvzem kormoranov iz narave oziroma zmanjšanje njihove populacije. Kakšna je škoda, ki naj bi jo utrpele ribiške družine v zadnjih dveh letih zaradi plenjenja velikega kormorana je težko oceniti, saj poslovanje vpliva še veliko drugih dejavnikov. Generalno gledano se samo zaradi vpliva kormoranov finančno poslovanje ribiških družin ne bi smelo poslabšati. Število prezimujočih kormoranov se namreč v zadnji letih ne povečuje, kar je razvidno iz spodnje preglednice.

Preglednica: Rezultati januarskega štetja kormoranov v Sloveniji, ki jih je opravil DOPPS v letih 1997 do 2017. Od leta 2006 do 2012 so pri štetju skupaj z člani DOPPS sodelovali tudi predstavniki ribičev.

Leto	Slovenija	celinske vode
1997	3391	3246
1998	2839	2579
1999	3942	3656
2000	3044	2768
2001	2441	2150
2002	2953	2554
2003	3886	3506
2004	2181	2087
2005	3791	3614
2006	4474	4245
2007	2791	2664
2008	3224	2916
2009	4749	4525
2010	2841	2666
2011	2650	2377
2012	2575	2343
2013	2127	1792
2014	2108	1870
2015	2571	2668
2016	2880	2721
2017 – ni dokončen	2347	2027

Pri ribiških družinah, ki zaradi nepravnomočne odločbe niso mogle izvajale ukrepov za zmanjševanje škod zaradi kormoranov, pri poslovanju v letu 2015 še ni opaziti sprememb, za leto 2016 pa še nimamo uradnih podatkov. Na uspešnost ribolovne sezona pa tudi sicer vpliva veliko faktorjev, od vremena, vodostajev, kvalitete vode, posegov vode, ekonomske situacije, pa tudi samih ukrepov, ki jih izvajajo ribiške družine, kot so ribolovni režimi, dopolnilna vlaganja ribolovnih rib, učinkovitost ribiškočuvajske službe itd. Upoštevati je treba tudi, da ribiške

družine ne izvajajo gospodarskega ribolova in rib ne prodajajo neposredno, temveč prodajajo le ribolovne dovolilnice za ribolov v skladu s predpisi o sladkovodnem ribištvu, tudi take na podlagi katerih odvzem rib ni dovoljen.

K 3. točki

Vlada RS nadaljuje z reševanjem problematike, ki je opisano v odgovoru na prvo vprašanje. Po sprejemu Dolgoročnega programa za zmanjševanje vpliva kormorana na ribje vrste v celinskih vodah namerava MOP pristopiti k izdaji večletne odločbe o plašenju in odvzemu osebkov velikega kormorana iz narave po uradni dolžnosti, ob upoštevanju pogojev, ki jih zahteva Zakon o splošnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – ZUP-uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13).

Na podlagi Zakona o sladkovodnem ribištvu (Uradni list RS, št. 61/06; v nadaljnjem besedilu: ZSRib) je Vlada Republike Slovenije konec leta 2008 podelila koncesije za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših. V ribiški okoliš praviloma sodijo vse vode, razen izločenih voda kot so ribogojni objekti, komercialni ribniki za katere mora biti izdano vodno dovoljenje na podlagi predpisov, ki o vodah ter vode posebnega pomena, določene z Uredbo določitvi voda posebnega pomena in načinu izvajanja ribiškega upravljanja v njih (Uradni list RS, št. 52/07), v katerih ribiško upravljanje izvaja ZZRS. Višina koncesijske dajatve je bila, kot določa Uredba o koncesijah za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 80/07) v primeru uveljavitve prednostne pravice, ki so jo imele ribiške družine na podlagi 70. člena ZSRib določena v višini 10 % vrednosti ribiškega okoliša, ki se je izračunala na podlagi števila razpoložljivih ribolovnih dni in vrednosti ribolovnega dneva. Koncesije za izvajanje ribiškega upravljanja so bile podeljene za dobo 30 let. V tako dolgem obdobju si glede na dogajanje v naravi sledijo različni naravni dogodki, kot so poplave, suše, škode zaradi plenilcev idr., ki se v izračunu koncesijske dajatve tudi upoštevajo. Kormorani so bili prisotni že tudi v obdobju, ko je bila koncesija podeljena in določena višina koncesijske dajatve.

Podajamo pojasnilo glede obveznosti plačevanja vodnih povračil.

V 105. členu Zakona o vodah (Uradni list RS, št. [67/02](#), [2/04](#) – ZZdl-A, [41/04](#) – ZVO-1, [57/08](#), [57/12](#), [100/13](#), [40/14](#) in [56/15](#); v nadaljnjem besedilu: ZV-1) je definirana splošna raba vodnega ali morskega dobra. V drugem odstavku 105. člena ZV-1 je določeno, da splošna raba obsega zlasti rabo vodnega ali morskega dobra za pitje, kopanje, potapljanje, drsanje ali druge osebne potrebe, če takšna raba ne zahteva uporabe posebnih naprav (vodne črpalke, natege in podobno) ali zgraditve objekta in naprave, za katero je treba pridobiti dovoljenje, skladno s predpisi na področju urejanja prostora in graditve objektov.

Posebna raba vode je urejena v 108. členu ZV-1, ki določa, da je za rabo vode, ki presega meje splošne rabe, za rabo naplavin in podzemnih voda treba pridobiti vodno pravico na podlagi vodnega dovoljenja, koncesije oziroma posebno rabo vode evidentirati (v nadaljnjem besedilu: posebna raba vode).

V drugem odstavku 21. člena ZV-1 je določeno, da je posebna raba vodnega dobra mogoča samo na podlagi vodnega dovoljenja ali koncesije ob izpolnitvi pogojev iz prejšnjega odstavka, in če bistveno ne omejuje splošne rabe. Prvi odstavek 21. člena, na katerega se navezuje zgoraj citirani drugi odstavek tega člena pa določa, da naravno in grajeno vodno javno dobro (v nadaljnjem besedilu: vodno dobro) lahko na način in ob pogojih, ki jih določa ta zakon, uporablja vsakdo tako, da ne vpliva škodljivo na vode, vodni režim in naravno ravnovesje vodnih ter obvodnih ekosistemov in ne omejuje enake pravice drugim (v nadaljnjem besedilu: splošna raba).

V prvem odstavku 125. člena ZV-1 je določeno, da je vodno dovoljenje med drugim potrebno pridobiti tudi za neposredno rabo vode za izvajanje športnega ribolova v komercialnih ribnikih (6. točka tega člena) in za drugo rabo, ki presega splošno rabo po tem zakonu, pa zanjo ni

treba pridobiti koncesije po tem zakonu in ne gre za posebno rabo, za katero v skladu s petim odstavkom 108. člena tega zakona pridobitev vodne pravice ni potrebna (12. točka). V primeru rabe vode za polnjenje ribnika, zadrževalnika, gramoznice, akumulacije, ki je prilagojena aktivnosti posamezne ribiške družine in presega meje splošne rabe vode na takem vodnem objektu, gre za posebno rabo vode, za katero se vodno dovoljenje podeli na podlagi 12. točke prvega odstavka 125. člena ZV-1. Tako tudi Pravilnik o klasifikaciji vrst posebne rabe vode in naplavin (Uradni list RS, št. 24/15) pod klasifikacijsko številko vrste rabe vode 15.2.1. to vrsto rabe vode posebej navaja, kar dodatno potrjuje dejstvo, da je za tako rabo vode potrebno pridobiti vodno dovoljenje.

Vsak imetnik vodne pravice (vodnega dovoljenja) pa je dolžan plačevati vodno povračilo (124. člen ZV-1). Dolžnost plačila dajatev za obremenjevanje voda je določena v 6. členu ZV-1, v katerem je navedeno, da se za vsako rabo vodnega ali morskega javnega dobra ali naplavin, razen za splošno rabo, plačuje plačilo za vodno pravico in vodno povračilo, skladno z določbami tega zakona. Za rabo vode, za katero je treba pridobiti vodno pravico, je skladno z določbami ZV-1 potrebno plačati vodno povračilo.

Koncesionar (ribiška družina) s pridobitvijo koncesije za upravljanje z ribami pridobi le pravico do upravljanja z ribami v ribiških okoliših. Za posebno rabo vode, ko se voda rabi oziroma odvzema iz kateregakoli vodnega vira (podzemna ali površinska voda), je potrebno pridobiti vodno dovoljenje in plačati vodno povračilo. Plačilo vodnega povračila je zakonska obveznost, katero je uporabnik dolžan spoštovati in plačevati.